

A.ELYAR

KIÇIK QIZ VƏ GÖY QURŞAĞI

کیچیک قیز و گوی قورشاعی
دخترک و رنگین کمان

یواش-یواش گویریدی سما،
اثنیقدا آغاریدی توپا-توپا بولودلار.
گونش تزه چئمیشدی بولود آلتیندان.
یاغیش نارین-نارین چیسله بیردی،

افقده هله شومشك چاخيردى...
كيچيك قيز، اودون بيجيردى،
اناسى ايله منشهده...

ياشيندا ايلك دفعه اولراق،
اوشاغين گوزونو ساتاشدى گؤگ قورشاغينا.
-آنا آنا! باخ! گؤر ننجه هاوا گوزللىشيبدير! - هيجانلا آناسينا دئدى.
اناسى گؤى قورشاغينا باخاركن:

-بيليرسن اونون آدى نه دير؟- دئييب سوروشدو.
-يوخ!

-اونا "نه-نه ايشى" ، "نان-نا ايشى"، دئيرلر.
بالاجا قيز :

-نان-نا ايشى!- ديب سوزو تيكرار ائتدى.
و گوله-گوله:

-نان-نا ايشى يو...خ، نه-نه ايشى دئيرلر. - جاواب وردى.

-نه بيليم قيزيم، بعضى آداملار "نه-نه" يه، "نان-نا" دئيرلر.
- "نه-نه ايشى" هارادان گلير؟ - كيچيك قيز دئييب شوروشدو.

-قيزيم! اونداكى گونشين ائشىغى، ياغيشين دنه لريدن گنچيب گلير، بيزيم
گوزوموزه چاتير،
يئندى رنگه بؤلونور. بيز او رنگ لرى "نه-نه ايشى" شكلىنده
گؤروروك.

"نه-نه ايشى" دئديين، آنانين ايشى نى گؤسترير. اونون دا اوزونه گوره
بير ناغىلى وار.

- ده منه، ده منه! اونون ناغيلين ده منه!- كيچيك قير دئيپ ايسته دى.
- دئييرلر، "گؤيون اناسى" الوان اينجه ايلير ايله بير شنى توخوبور. خالچا،
ججيم كيمي شنى لر. ياغيشين نارين دنه لرى، گونشين ائشىغيندا، گؤيده

مايلاق قالاركن، بيز، آنانين الوان رنگلى، ساللاق ايپك ايليرىنى، و توخودوغو خالچا، خالىنى گۆره بيلريك.

-بس "گويون اتاسى"؟ او، هارادا اولار؟- بالاجا قيز سوروشدو.

- او دوستاقدا اولار!- آنا جاواب وردى.

-كيم آپاردى اونو دوستاغا؟

-حاكيمين آداملارى.

-حاكيم؟

- او كى هميشه فرمان وره ر، و هئچ كيمين ده سوزونه باخماز.

- بيلديم، امما نيه آپارديلار، آتانى نيه آپارديلار؟

-حاكيمين سوزونون ئوستونه سوز دئميشدى.

-نه دئميشدى؟

- "حاكيم دئميشدى "من بئرين- گويون آغاسيام." آتا دا دئميشدى "سن گويده گوشلارين، بئرده ده اينسانلارين صيادى سان! آتدير گنت ايشيين داليسيجا! گنت اوز پئشه ين باخ!"

-حاكيمين پئشه سى نبيدى؟

-او نون پئشه سى "دعا اوخويوب حالوا يئغماق" ايدى.

- من آنانين سوزونو بينيره م. حاكيم گرک هئچ نه يى، هئچ كيمى،

اينجىتمه سين. گنت سين اوز پئشه سینه باخسين. يازيق نه-نه! اوندا كى

نارين-نارين ياغيش گلير، انله بيل "نه-نه" آغلايير، يوخ آنا؟

-هيه بالا، هيه. دامجى لار، آنانين گوز ياشلاريدير. او آنانين كى، آدمى،

اويونين اتاسى، دانىشديغى سوز ئوستونده دوستاقداير.

- منيم آتام كيمى!- كيچيك قيز بير توتگون سس ايله دئدى.

آنانين گوزلرى دولوخلاندى!

اييلىب يئردن اودون يئغاندا...

A.Elyar

KIÇIK QIZ VƏ GÖY QUŞAĞI

Yavaş-yavaş göyərdi səma;
ışığında ağardı topa-topa buludlar.
Günsə təzə çıxmışdı bulud altından.
Yağış narın -narın çisələyirdi.

Üfüqdə hələ şimşək çaxırdı...

Kiçik qız, odun yığdı,
anası ilə meşədə...

Yaşında ilk dəfə olaraq, uşağın gözünü sataşdı göy qurşağına.

-Ana! Ana! Bax! Gör necə hava gözəlləşibdi! -həyəcanla anasına dedi.

Anası göy qurşağına baxarkən:

-Bilirsən onun adı nədir?- deyib soruşdu.

-Yox!

-Ona “nə-nə işi”, “nan-na işi”, deyirlər.

Balaca qız :

-Nan-na işi!- deyib sözü tkrar etdi.

Və gülə-gülə:

-Nan-na işi yo...x, nə-nə işi deyirlər. – cavab verdi.

-Nə bilim qızım, bəzi adamlar "nə-nə" yə, "nan-na" deyirlər.

-“Nə-nə işi” haradan gəlir? - kiçik qız deyib soruşdu.

-Qızım! Onda ki günəşin işığı, yağışın dənələrindən keçib gəlir, bizim gözümüzə çadır, yetdi rəngə bölünür.

Biz o rəngləri “nə-nə işi” şəkilində görürük.

“Nə-nə işi” dediyin, ananın işini göstərir. Onun da özünə görə bir nağılı var.

-Də mənə, də mənə! Onun nağılını də mənə!- kiçik qız deyib istədi.

-Deyirlər, “göyün anası” əlvan incə iplər ilə bir şey toxuyur. Xalça, xalı, cecim kimi şeylər. Yağışın narın dənələri, günəşin işığında, göydə mayallaq qalarkən, biz, ananın əlvan rəngli, sallaq ipək iplərini, və toxuduğu xalça, xalını görə bilərik.

-Bəs "göyün atası"? O harada olar?- balaca qız soruşdu.

-O, dustağda olar!- ana cavab verdi.

-Kim salıb onu dustağa?

-Hakimin adamları.

-Hakim?

-O ki, həmişə fərman verər və heç kimin də sözünə baxmaz.

-Bildim, amma niyə, niyə atanı dustağa saldılar?

-Hakimin sözünün üstünə söz demişdi.

-Nə demişdi?

-Hakim demişdi "mən yerin-göyün ağasıyam." Ata da demişdi "sən göydə quşların, yerdə də insanların səyyadısən! Atdır get işiyin dalısınca! Get öz peşəyən bax!"

-Hakimin peşəsi nəyidi?

-Onun peşəsi "dua oxuyub halva yağmaq" idi.

-Mən atanın sözünü bəyənirəm. Hakim gərək heç nəyi, heç kimi, incitməsin. Getsin öz peşəsinə baxsın. Yazıq nə-nə! Onda ki, narın-narın yağış gəlir, elə bil " nə-nə" ağlayır, yox ana?

-Həyə bala, həyə. Damcılar, ananın göz yaşlarıdır. O ananın ki, admı, evinin atası, danışdığı söz üstündə dustaqdadır.

-Mənim atam kimi!-kiçik qız bir tutqun səs ilə dedi.
Ananın gözləri doluxsundu!
Əyilib yerdən odun yağanda...

دخترک و رنگین کمان

آسمان آرام آرام آبی میشد
ابرها کومه کومه، در روشنایی به سپیدی میزدند.
آفتاب تازه از پشت ابر بیرون آمده بود.
نم نم باران میامد.
در آفاق هنوز آذرخش می غرید.
دخترک هیزم جمع میکرد
با مادرش در بیشه...

بچه برای اولین بار در عمرش چشم اش به رنگین کمان افتاد. با هیجان به
مادرش گفت:

-مادر! مادر! نگاه کن! هوا چه زیبا شده است!
مادر درحالیکه به رنگین کمان می نگرست پرسید:
- می دانی اسم اش چیست?
-نه!

- به آن " نه-نه ایشی" یا " نان-نا ایشی" میگویند.
دخترک تکرار کرد:

- نان-نا ایشی!

و در حالیکه می خندید گفت:

- نان-نا ایشی، ن...ه! نه-نه ایشی میگویند.

- چه میدانم دخترم، بعضی ها به " نه-نه ایشی، نان-نا ایشی، میگویند.
دخترک پرسید:

- " نه-نه ایشی" از کجا میاید؟

- دخترم! وقتی نور خورشید از دانه های باران عبور میکند، و به چشم ما میرسد به هفت رنگ قسمت میشود. ما این رنگها را به شکل نه-نه ایشی می بینیم. نه-نه ایشی یعنی کار مادر. آن هم برای خودش قصه ای داد.
دخترک گفت:

- بگو! بگو! قصه آنرا برایم بگو!

- میگویند "مادر آسمان" با نخهای رنگانگ اش چیزی می بافد. قالیچه ای، جاجیمی و مانند اینها. وقتی دانه های ریز باران در هوا معلق اند و نور خورشید از آنها عبور میکند، ما نخهای آویزان و رنگی و ابریشمین مادر، و گلیم و قالیچه ای را که میبافد، می بینم.

دخترک پرسید:

- پس " پدر آسمان"؟ او کجاست؟

مادر جواب داد:

- او در زندان است!

-کی او را به زندان انداخته؟

-آدمهای حاکم!

-حاکم؟

- کسی ست که همیشه دستور میدهد، و به حرف دیگران هم گوش نمیکند.

- فهمیدم. اما چرا بردند؟ پدر را چرا بردند؟

- روی حرف حاکم، حرف زده بود.

-چه گفته بود؟

-حاکم گفته بود " من آقای زمین و آسمان هستم"، پدر هم گفته بود " تو

صیاد پرندگان آسمان و انسانهای روی زمین هستی! گم شو برو پی کار خودت. برو کار خودت را پیشه کن!"

- شغل حاکم چه بود؟

- دعا میخواند و حلوا جمع میکرد.

- من حرف پدر را می پسندم. حاکم باید کسی و چیزی را اذیت نکند. برود به کار خودش برسد. بیچاره نه-نه! وقتی نم باران میاید انگار نه-نه گریه میکند؛ نه مادر؟

- آره دخترم ، آره. باران اشک چشم مادر است. اشک چشم آن مادری ست که عزیزش، پدر خانواده اش، به خاطر حرفی که زده، در زندان است.

دخترک با صدای گرفته ای گفت:

-مثل پدر من!

و اشک در چشمهای مادر حلقه زد!

بدانگاه که خم شده بود و از روی زمین هیزم برمیداشت...